

EVOLUCIONI I KONTRACEPSIONIT NË SHQIPËRI NË FUNKSION TË STRUKTURËS MOSHORE TE ABORTEVE

DRITA JORGANXHI*

Summary

THE EVOLUTION OF CONTRACEPTION IN ALBANIA RELATED WITH THE AGE STRUCTURE OF THE ABORTS

In our country for some decades is applied a rigid natal policy that prohibited the use of modern contraceptive methods. Our reality testified that independently of this politic dictate, the fertility and natality index for the reproductive age groups of women, after the 80 years, had a constant reduction.

The natality reduction is directly linked with the increase use of the abort as a limitation mean for the undesirable births. While, the reduction of fecundity is inexplicable yet, because of the data's total scarcity about the use of contraceptive methods including also that traditional.

This study is an effort to know ever so little this reality in Albania in an indirect way, second the evolution of the abortions according to age groups during years 1982-1994 (which is the period before and after the beginning of the familiar planning in our country).

The method is based in the study of A. AVDEYEV (1992), which verified that normally in the flow of demographic transition, all the countries or populations pass steps of the familiar planning evolution.

Each of these steps is characterized by a specific manner of familiar limitation of the births. This manner is in function of the level of contraceptive usage, the level of provoked abortions and the structure of abortions for age groups.

Studying accurately the theoretic and practice considerations treated above, was realized the construction of the probability scheme of abortions according to age groups of women. This scheme makes us possible to see their evolution in years before and after the liberalization of them and the programs beginning of the family planning in our country. So, we can compare this evolution with the theoretic and practice model of the other countries and consider indirectly the measure and effect of the contraception methods in our country, which structure is unknown yet. Making this comparison results that, the family planning in Albania is in the second or transitory phase of its development. This is acceptable considering the continuous reduction of fecundity during last decade, although the scarcity of family planning programs and modern contraceptive methods.

Though, in the condition of a rigid dictate and the scarcity of modern contraceptive methods, the demographic behaviour of our population has naturally transmitted the message of births' level reduction. So, it's in resonance with the aims of family planning to realize harmonized social economic relations in family.

Në vendin tonë për disa dekada u aplikua një politikë e ngurtë nataliste që ndalonte përdorimin e metodave moderne kontraceptive.

Realiteti ynë dëshmoi se pavarësisht nga ky diktat politik, treguesi i fekonditetit dhe i lindshmërisë për grup moshën riprodhuese të grave mbas viteve 80 pati një ulje të vazhdueshme.

Në vitin 1980 këta tregues ishin 135 shtatzani dhe 109 lindje të gjalla për çdo 1000 gra të moshës riprodhuese. Ndërsa në vitin 1994 ato u ulën respektivisht në 125 dhe 87 për çdo 1000 gra të kësaj grupmoshe (Figura nr. 1).

Ulja e lindshmërisë lidhet direkt me përdorimin në rritje të abortit si kufizues i lindjeve të padëshërueshme, ndërsa ulja e fekonditetit është akoma i pashpjeguar në kushtet e mungesës së plotë të të

dhënave mbi masën e përdorimit të metodave kontraceptive përfshirë dhe ato tradicionale.

Studiues të ndryshëm kanë vërtetuar se normalisht në rrjedhën e tranzicionit demografik, të gjithë vendet ose popullsitë kalojnë në etapa të njëjta të zhvillimit të planifikimit familjar dhe se secila prej këtyre etapave karakterizohet nga një mënyrë specifike e kufizimit familjar të lindjeve, e cila varet nga niveli i përdorimit të kontraceptivëve, nga struktura e metodave kontraceptive, niveli i aborteve të provokuara dhe nga struktura e aborteve për grupmoshë.

Ky studim është një përpjekje për të njohur sado pak këtë realitet në Shqipëri në mënyrë indirekte, duke u mbështetur në evoluimin e aborteve sipas moshës gjatë viteve 1982-1994 që është periudha para dhe mbas fillimit të planifikimit familjar në vendin tonë.

* Dërguar në Redaksi më 2 Korrik 1995, miratuar për botim më 12 Shtator 1995.

Nga Instituti i Statistikës, Sektori i Shëndetësisë, Tiranë. (D.J.).

Adresa për letërkëmbim: D.Jorganxhi Instituti i Statistikës, Sektori i Shëndetësisë, Tiranë